

Γλωσσάρι όρων- Η Ευρωπαϊκή Ένωση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ - Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ο Πωλ Βαλερύ, Γάλλος ποιητής και στοχαστής, επεσήμανε πρώτος τις αξίες που θεμελίωσαν την ιδέα της Ευρώπης και οικοδόμησαν την Ε.Ε. Οι **τρεις** αξίες που αποτελούν τα θεμέλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι:

-**Το ελληνικό πνεύμα:** η δημοκρατία, η αίσθηση ελευθερίας και ισότητας, αλλά και το κάλλος, δηλαδή η ύπαρξη ομορφιάς και αρμονίας.

-**Το ρωμαϊκό δίκαιο:** το κράτος, η αίσθηση της τάξης και του δικαίου, η συστηματοποίηση του δικαίου, η γενίκευση του γραπτού νόμου.

-**Η χριστιανική θρησκεία:** η πίστη, η αίσθηση της αγάπης και της αλληλεγγύης, η ισότητα και η αλληλεγγύη, η κοινωνική δικαιοσύνη, η συγγνώμη και η ανοχή, η αίσθηση εσωτερικής ελευθερίας, η αξία του προσώπου κτλ.

Ευρωπαϊκή Ένωση- δημιουργία: μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο, ο Jean Monnet συνέλαβε την ιδέα της ενωμένης Ευρώπης και ο Robert Schuman ανέλαβε την υλοποίησή της. Οι βασικοί λόγοι ίδρυσης της ενωμένης Ευρώπης ήταν:

Ευρωπαϊκή Ένωση-λόγοι δημιουργίας:

α) Πολιτικοί λόγοι. Ο 20^{ος} αιώνας έφερε στην Ευρώπη δύο παγκόσμιους πολέμους με μύριες καταστροφές. Όλα τα κράτη συνειδητοποίησαν ότι θα είχαν όφελος από τη συνεργασία και όχι από τη σύγκρουση. Πράγματι, στα εβδομήντα και πλέον χρόνια λειτουργίας της η Ε. Έ. έγινε παράγοντας ειρήνης και προόδου και παράδειγμα για όλο τον κόσμο.

β) Οικονομικοί λόγοι. Η ύπαρξη συνόρων μεταξύ των κρατών δημιουργεί προβλήματα στην κυκλοφορία προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων. Η μικρή αγορά που έχει κάθε κράτος εμποδίζει την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και στοιχίζει ακριβά σε παραγωγούς και καταναλωτές. Επιπλέον, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και ο ανταγωνισμός που επιβάλλει δεν αφήνουν περιθώρια για «μοναχικές» πορείες των κρατών. Κανένα ευρωπαϊκό κράτος δεν μπορεί να ανταγωνιστεί τις ΗΠΑ, την Κίνα, την Ινδία κτλ. Ζητούμενο είναι η **κοινή αγορά** που σημαίνει κατοχύρωση τεσσάρων βασικών ελευθεριών: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων. Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων. Ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών. Ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων.

γ) Πολιτισμικοί λόγοι. Όπως το έθνος «Ελλάδα», έτσι και η Ε.Ε. ως μία ένωση εθνών, αποτελεί μία αξία. Το κοινό πολιτισμικό παρελθόν αλλά και το κοινό όραμα για ένα κοινό μέλλον είναι το κοινό ιδανικό της Ευρώπης. Βεβαίως, κάθε κράτος έχει τη δική του ιστορία (πολιτισμό, αξίες, επιδιώξεις κτλ.). Όμως, όλα αυτά εδράζονται σε μια κοινή **ευρωπαϊκή** ιστορία.

Ευρωπαϊκή Ένωση- πορεία:ποια θα είναι η πορεία της Ευρώπης; Οι δυνάμεις που θα επικρατήσουν θα προσδιορίσουν και την πορεία εμβάθυνσης και διεύρυνσης. Αλλά, οι δυνάμεις αυτές είμαστε «Εμείς», οι χώρες και οι λαοί της Ευρώπης. Υπάρχουν δύο βασικές απόψεις:

α) Η εμβάθυνση. Σημαίνει περισσότερη πολιτική ενοποίηση, δημιουργία της «Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας».

β) Η διεύρυνση. Σημαίνει ένταξη νέων χωρών στην Ένωση. Όλα τα κράτη της Ευρώπης μπορούν να γίνουν μέλη της Ένωσης, εάν πληρούν τις θεμελιώδεις αρχές της.

Ευρωσκεπτικιστές:είναι επιφυλακτικοί για τη διεύρυνση και την πολιτική ενοποίηση της Ε.Ε. Όταν πολίτες και κράτη προτάσσουν το εθνικό συμφέρον και κυριαρχεί ο λαϊκισμός των πολιτικών, εμποδίζεται η πολιτική ενοποίηση. Όμως, τί θα συνέβαινε με την κλιματική αλλαγή, την ενεργειακή κρίση, την πανδημία, τη μετανάστευση, την τρομοκρατία κτλ., αν δεν υπήρχε η Ε.Ε.;

Ευρωπαϊκή Ένωση- σπουδές και εργασία:επειδή είσθε Ευρωπαίος πολίτης, έχετε το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. Και αυτό σημαίνει επίσης ότι μπορείτε:

να σπουδάσετε και να λάβετε κατάρτιση σε οποιαδήποτε χώρα της Ε.Ε. με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους υπηκόους της χώρας αυτής. Να εργαστείτε οπουδήποτε στην Ε.Ε. και να επωφεληθείτε από τις ευκαιρίες που προσφέρει μια πανευρωπαϊκή αγορά εργασίας.

Ευρωπαϊκή Ένωση- σταδιοδρομία επαγγελματική:όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες μπορούν να έχουν μια λαμπρή επαγγελματική σταδιοδρομία στους θεσμούς της Ε.Ε. Οι υπάλληλοι της Ένωσης είναι πολίτες χωρών της Ε.Ε. και προσλαμβάνονται μέσω του ευρωπαϊκού γραφείου επιλογής προσωπικού, μετά από διαγωνισμούς πρόσληψης. Αν η σταδιοδρομία αυτή σας ενδιαφέρει, μπορείτε να υποβάλετε αίτηση για πρακτική άσκηση στην Ε.Ε. σε οποιοδήποτε από τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. Εάν πιστεύετε στις αξίες της Ε.Ε. και θέλετε να συμβάλλετε στο μέλλον της, μπορείτε να έχετε μια λαμπρή σταδιοδρομία σε έναν από τους πολλούς θεσμούς και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαίος πολίτης: απολαμβάνει πολλά πλεονεκτήματα, περισσότερες επιλογές, διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του, υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, ελεύθερη διακίνηση κτλ. Η ιδέα της **πολιτικής ένωσης της Ευρώπης** γίνεται πράξη, αλλά να μην μας διαφεύγει ότι οι άνθρωποι μετουσιώνουν τις ιδέες σε πράξη. Η Ευρώπη χρειάζεται την υποστήριξη των πολιτών. Ο Ευρωπαίος πολίτης έχει χρέος να συμβάλλει προσωπικά στη δημιουργία της «**Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας**»,να γίνει πρωταγωνιστής των εξελίξεων.

Θεσμοί Ευρωπαϊκής Ένωσης (βασικοί):

α) Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Βρίσκεται στην κορυφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων, τον πρόεδρό του και τον πρόεδρο της Επιτροπής. Στις εργασίες του συμμετέχει και ο υπουργός εξωτερικών της Ένωσης. Λαμβάνει τις μεγάλες αποφάσεις και δίνει τις απαραίτητες λύσεις. Οι αποφάσεις του είναι ομόφωνες. Αναγνωρίζεται από το Σύνταγμα της Ε.Ε. ως πολιτικό όργανο με τις εξής λειτουργίες:

-Δίνει την αναγκαία ώθηση στην ανάπτυξη της Ένωσης και καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της.

-Καθορίζει τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

β) Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αποτελεί την κυβέρνηση της Ένωσης. Ο πρόεδρος και οι επίτροποι εκλέγονται για πέντε χρόνια. Ο πρόεδρος εκλέγεται από τους αρχηγούς των κρατών ή κυβερνήσεων, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι επίτροποι διορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών σε συνεργασία με τον νέο πρόεδρο. Ο διορισμός τους πρέπει να εγκριθεί από το Κοινοβούλιο. Δεσμεύονται να είναι εντελώς ανεξάρτητοι από τις εθνικές κυβερνήσεις και να δρουν μόνο με βάση το συμφέρον της Ε.Ε. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ασκεί τις αρμοδιότητές της με πλήρη ανεξαρτησία και προάγει το κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον. Διαχειρίζεται και εκτελεί τις αποφάσεις της Ένωσης. Έχει και νομοθετική εξουσία. Η οποιαδήποτε νομοθετική διαδικασία ξεκινά με πρόταση της επιτροπής. Αυτή και μόνο έχει το δικαίωμα πρωτοβουλίας, αρμόδιο όμως να αποφασίσει είναι το Συμβούλιο και ανάλογα με την περίπτωση το Κοινοβούλιο.

γ) Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αποτελείται από αντιπροσώπους των Ευρωπαίων πολιτών που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν. Οι ευρωβουλευτές εκλέγονται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία. Οι ευρωεκλογές γίνονται άθε πέντε χρόνια την ίδια περίοδο σε όλα τα κράτη της Ε.Ε. Κάθε κράτος, ανάλογα με τον πληθυσμό του εκλέγει ορισμένο αριθμό ευρωβουλευτών. Η Ελλάδα π.χ. εκλέγει 21 ευρωβουλευτές. Οι αρμοδιότητες του Ε.Κ είναι οι εξής:

-Ασκεί νομοθετική διαδικασία, δηλαδή εγκρίνει τους νόμους της Ε.Ε.

-Ασκεί έλεγχο στις δραστηριότητες του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

-Εκλέγει τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

δ) Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελείται από έναν υπουργό κάθε κράτους-μέλους. Η σύνθεσή του ποικίλλει ανάλογα με το θέμα που εξετάζεται (π.χ. Συμβούλιο υπουργών οικονομικών, παιδείας, γεωργίας). Έχει νομοθετική και εκτελεστική εξουσία. Αποφασίζει για τους νόμους της Ένωσης στους περισσότερους τομείς. Προετοιμάζει τις συνεδριάσεις, συμβιβάζει τις διάφορες προτάσεις, εξασφαλίζει συνέχεια και συνέπεια στις αποφάσεις. Οι αποφάσεις λαμβάνονται συνήθως με ειδική πλειοψηφία, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

ε) Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Δικαστήριο της Ε.Ε. έχει έδρα το Λουξεμβούργο και έχει ως αποστολή να εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου και την εφαρμογή των συνθηκών. Επίσης, είναι αρμόδιο να εκδικάζει, μεταξύ άλλων, τις προσφυγές που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατά των πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων και οργανισμών της Ε.Ε.

στ) Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Η ΕΚΤ είναι **ανεξάρτητη** από τα άλλα όργανα της Ε.Ε. και είναι υπεύθυνη για την άσκηση της **νομισματικής πολιτικής** στις χώρες που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Η δημιουργία του ευρώ αποτέλεσε βασικό στάδιο στη πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Το βασικό καθήκον της ΕΚΤ είναι **η διαφύλαξη της αξίας του ευρώ**, δηλαδή να διατηρεί την αγοραστική δύναμη του ευρώ και, συνεπώς, τη σταθερότητα των τιμών.

ζ) Ελεγκτικό Συνέδριο. Έχει τόσα μέλη όσα τα κράτη της Ένωσης, τα οποία ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία. Αποστολή του είναι ο **έλεγχος της χρηστής διαχείρισης των οικονομικών της Ένωσης**. Ελέγχει αν τα έσοδα και τα έξοδα έγιναν σύμφωνα με τις δημοσιονομικές και λογιστικές αρχές της Ένωσης, από τα όργανα της Ένωσης αλλά και από τα κράτη-μέλη. Επιπλέον, ελέγχει αν έγιναν παρατυπίες, ατασθαλίες, απάτες κατά την εκτέλεση των κοινοτικών προγραμμάτων κτλ.

Ιθαγένεια Ένωσης: το Σύνταγμα της Ε.Ε., σχετικά με την ιθαγένεια, μεταξύ άλλων, ορίζει:

α) Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την ιθαγένεια κράτους-μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης **προστίθεται στην εθνική ιθαγένεια και δεν την αντικαθιστά.**

β) Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα.

Μονάδα Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ): ως πολίτες της Ε.Ε. είναι χρήσιμο να γνωρίζουμε το **βιοτικό επίπεδο κάθε χώρας**. Αυτό υπολογίζεται με βάση τις τιμές ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών σε κάθε χώρα σε σχέση με το εισόδημα στη χώρα αυτή. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιείται ένα κοινό πλασματικό νόμισμα που ονομάζεται Μονάδα Αγοραστικής Δύναμης. Συγκρίνοντας το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) ανά κάτοικο σε ΜΑΔ, μπορούμε να έχουμε μια εικόνα του βιοτικού επιπέδου σε όλες τις χώρες της Ε.Ε.

Σύμβολα της Ε.Ε.: αυτά είναι:

-Η σημαία της Ένωσης έχει χρώμα μπλε και έναν κύκλο με δώδεκα χρυσά αστέρια στο κέντρο.

-Ο ύμνος της Ένωσης προέρχεται από την «Ωδή στη χαρά» της ενάτης συμφωνίας του Μπετόβεν.

-Το σύνθημα της Ένωσης είναι «Ενωμένοι στην πολυμορφία».

-Το νόμισμα της Ένωσης είναι το ευρώ.

-Η ημέρα της Ευρώπης είναι η 9^η Μαΐου, που εορτάζεται σε όλη την Ευρώπη.

Σύνταγμα (Συνταγματική Συνθήκη) της Ευρώπης: εγκρίθηκε αλλά δεν τέθηκε σε ισχύ. Όμως πολλά από όσα αναφέρει ισχύουν και η πορεία προς την πολιτική ενοποίηση της Ε.Ε. συνεχίζεται. Το Σύνταγμα δείχνει την πολιτική ένωση της Ε.Ε.